

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

آنژیم‌های درمانی: عملکرد و پیامدهای بالینی

جلد اول

از سری کتاب‌های پیشرفت در پزشکی تجربی و زیست‌شناسی

جلد ۱۱۴۸^۱

نویسنده

نیکلاس لابرو

مترجمین

زهرا امینی بیات

نازیلا سلیمانزاده

مریم بهبودی پور

یاسمون احمدبیگی

---

1. From the series of books on progress in experimental medicine and biology, volume 1148

سروشانه	: لابرو، نیکولاوس ای.
عنوان و نام پدیدآور	: آنژیم‌های درمانی؛ عملکرد و پیامدهای بالینی / نویسنده [صحیح؛ ویراستار] نیکلاس لابرو؛ مترجمین زهرا امینی‌بیات...[و دیگران]؛ ویراستار علمی زهرا امینی‌بیات؛ ویراستار لیلا اوچاقلو.
مشخصات نشر	: تهران: سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ج: مصور، جدول.
فروست	: ... سری کتاب‌های پیشرفت در پزشکی تجربی و زیست‌شناسی؛ ۱۱۴۸.
شابک	: دوره: ۷-۷-۹۷۸-۶۲۲-۹۴۷۸۶-۹-۱؛ ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۷۸۶-۸-۴؛ ج. ۱. ۲. ج: فیبا
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Therapeutic enzymes : functions and clinical implications, 2019
یادداشت	: مترجمین زهرا امینی‌بیات، نازیلا سلیمانزاده، مریم بهبودی‌پور، یاسمون احمدبیگی.
یادداشت	: ج. ۲ (چاپ اول: ۱۴۰۳ (فیبا).
یادداشت	: کتابنامه.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: آنژیم‌ها -- مصارف درمانی
شناسه افزوده	: Enzymes -- Therapeutic use
شناسه افزوده	: امینی‌بیات، زهرا، ۱۳۵۹، مترجم، ویراستار
رده بندی کنگره	: سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران
رده بندی دیجیتال	: ۶۶۶RM
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۶۰۳۷۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران

آنژیم‌های درمانی: عملکرد و پیامدهای بالینی (جلد اول)

نویسنده: نیکلاس لابرو

مترجمین: زهرا امینی‌بیات - نازیلا سلیمانزاده - مریم بهبودی‌پور - یاسمون احمدبیگی

ویراستار علمی: زهرا امینی‌بیات

ویراستار: فاطمه اوچاقلو

ناشر: سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: تابستان ۱۴۰۳

شماره گان: ۵۰۰ جلد

شابک جلد اول: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۷۸۶-۸-۴

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۹۴۷۸۶-۷-۷

ناظر چاپ و صحافی: شرکت پیشرو فناوری قائد

صفحه‌آرایی: موسسه نورا منادی فرهنگ

قیمت:

نشانی: احمدآباد مستوفی، بعد از میدان پارسا، خیابان انقلاب، خیابان شهید احسانی‌راد، صندوق

پستی: ۳۷۵۷۵ - ۱۱۵

تمام حقوق مادی این اثر اعم از چاپ، تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و مانند این‌ها برای سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران محفوظ است.

مقدمه مترجمان

امروزه عرصه داروهای زیستی به سرعت در حال گسترش است و موجودات زیستی و محصولات آن‌ها را برای کاربردهای درمانی مورد کاوش قرار داده و به کار می‌گیرد. آنزیم‌ها بیوکاتالیست‌های درخور توجهی هستند که سرعت واکنش‌های بیوشیمیایی را چند برابر می‌کنند. آن‌ها دارای چندین ویژگی خارق‌العاده، مانند پتانسیل کاتالیزوری بسیار زیاد و اختصاصیت بالای سوبسترا هستند. این ویژگی‌های خارق‌العاده باعث بروز کاربردهای بالینی متنوعی برای این آنزیم‌ها شده است. آن‌ها به طور فرایندهای برای درمان طیف گسترده‌ای از بیماری‌ها، به تنها یی و در ترکیب با سایر درمان‌ها، به کار می‌روند. آنزیم‌های عملکردی را می‌توان از گیاهان، حیوانات یا میکروارگانیسم‌ها جدا کرد؛ همچنین پیشرفت‌های ۲۰ سال اخیر در زمینه فناوری زیستی منجر به ارائه انواع آنزیم‌های نوترکیب و درمان‌های مؤثر جایگزینی آنزیم شده است.

درمان جایگزینی آنزیم به طور معمول برای جایگزینی آنزیم از دست رفته یا دارای نقص در یک فرد مبتلا به سندرم کمبود آنزیم ارشی استفاده می‌شود. آنزیم از دست رفته با تزریق آنزیمی که از بافت یا خون انسان یا حیوان خالص شده یا با تکنیک‌های نوترکیب جدید تولید می‌شود، جایگزین می‌شود. به طور معمول، آنزیم برای نیمه عمر طولانی‌تر، فعالیت قوی‌تر، مقاومت در برابر تخریب یا هدف قرار دادن یک اندام، بافت یا نوع خاصی از سلول اصلاح می‌شود.

کتاب آنزیم‌های درمانی به پیشرفت‌های اخیر در مورد آنزیم‌های درمانی نوترکیب و فناوری بالینی و دارویی آن‌ها پرداخته و مروری بر فرایند تولید، شناسایی، استراتژی‌های مهندسی و داروسانی؛ همچنین کاربردهای بالینی چند آنزیم انتخابی به ویژه آنزیم آلکالین فسفاتاز و درمان هیپوفسفاتازی از طریق درمان جایگزینی آنزیم دارد.

با توجه به پیشرفت‌های چشمگیر دهه‌های اخیر در عرصه آنزیم‌های درمانی و درمان جایگزینی آنزیم در جهت جبران کمبود منابع به زبان فارسی در این موضوع

و کمک به جامعه پزشکی، دانشجویان علوم زیستی و دارویی، ترجمه این کتاب انجام گرفت. امید است که ترجمه فارسی این کتاب کمکی در راستای درک بهتر این عرصه باشد.

فهرست مطالب

v	مقدمه مترجمان
xvii	پیشگفتار

فصل اول: تولید و تخلیص آنژیم‌های درمانی

۳	خلاصه
۵	۱- مقدمه و تاریخچه
۹	۲- آنژیم‌های درمانی: منابع و مهندسی آنژیم
۱۷	۳- فرایندهای زیستی برای تولید آنژیم‌های درمانی
۲۳	۱-۳-۱ توسعه استراتژی‌های تخلیص
۳۵	۴-۱ تولید آنژیم‌های درمانی در مقیاس بزرگ
۳۶	۱-۴-۱ مرحله تخمیر/تولید
۴۱	۲-۴-۱ جداسازی و تخلیص محصول
۴۳	۳-۴-۱ فرمولاسیون آنژیم
۴۵	منابع

فصل دوم: تولید آنژیم‌های درمانی توسط ترانس ژنز لنتی ویروس

۵۹	خلاصه
۶۳	۱- مقدمه
۶۶	۲-۱ تولید آنژیم‌های درمانی در کشت‌های سلولی حیوانی
۷۱	۱-۲-۲ استراتژی‌هایی برای دستیابی به سطح بالای بیان آنژیم‌های درمانی
۷۸	۲-۲-۲ ترانس ژنز لنتی ویروس در مقابل سایر روش‌های ترانس ژنز در کشت سلول حیوانی
۸۵	۳-۲-۲ کنترل کیفیت در ساخت رده سلولی با استفاده از وکتورهای لنتی ویروس به عنوان سیستم ترانس ژنز
۸۸	۴-۲-۲ تولید آنژیم‌های درمانی جهت درمان جایگزینی آنژیم لیزوژومی
۹۶	۳-۲ مطالعه موردی: تولید آلفا گالاکتوزیداز A نوترکیب انسانی فعال در سلول‌های سوسپانسیون CHO-K1
۹۸	۱-۳-۲ توسعه رده‌سلولی α GAL، همسانه‌سازی و تولید در بیوراکتور

۱۰۰	rh α GAL تخلیص ۲-۳-۲
۱۰۴	۳-۳-۲ خصوصیات فیزیکوشیمیایی و بیوشیمیایی
۱۱۰	۴-۳-۲ جذب و موقیت سلولی انواع rh α GAL
۱۱۲	۴-۲ نتیجه‌گیری
۱۱۴	منابع

فصل سوم: کنترل کیفیت و فرایند پایین دستی آنزیم‌های درمانی

۱۲۱	خلاصه
۱۲۵	۱-۳ مقدمه‌ای بر تولید آنزیم‌های درمانی
۱۲۵	۱-۱-۳ انواع آنزیم‌های درمانی
۱۲۸	۲-۱-۳ تولید آنزیم‌های درمانی
۱۳۰	۲-۳ فرایند پایین دستی آنزیم‌های درمانی
۱۳۰	۱-۲-۳ فرایند پایین دستی
۱۳۲	۲-۲-۳ عملیات واحد مورداستفاده در فرایند پایین دستی
۱۴۰	۳-۳ کنترل کیفیت آنزیم‌های درمانی
۱۴۰	۱-۳-۳ مقدمه‌ای بر کنترل کیفیت
۱۴۱	۲-۳-۳ انواع روش‌های کنترل کیفیت در آنزیم‌های درمانی
۱۵۵	۳-۳-۳ روش مدیریت چرخه حیات
۱۵۶	۴-۳ نمونه‌هایی از پردازش زیستی و QC آنزیم درمانی
۱۵۶	۱-۴-۳ تالی گلوسراز آلفا یا گلوکوسبروزیداز
۱۵۹	۲-۴-۳ ال-آسپارژیناز/رونیبا کریزنتسمی
۱۶۳	۳-۴-۳ آسفوتاز آلفا
۱۶۵	۴-۴-۳ چشم‌انداز آینده: محصولات جدید
۱۶۶	۵-۳ نتیجه‌گیری
۱۶۷	منابع

فصل چهارم: کریستالوگرافی اشعه ایکس در تعیین خصوصیت ساختار-عملکرد آنزیم‌های درمانی

۱۷۶	خلاصه
۱۷۹	۱-۴ مقدمه
۱۸۰	۲-۴ آنزیم درمانی در اختلالات متابولیک
۱۸۰	۱-۲-۴ فنیل کتونوری

۱۸۲	..... سندرم مورکیو	۲-۲-۴
۱۸۴	..... سندرم سان فیلیپو	۳-۲-۴
۱۸۵	..... بیماری پمپ	۴-۲-۴
۱۸۸	..... سندرم ماروتو-لامی	۵-۲-۴
۱۸۹	..... بیماری گوچر.	۶-۲-۴
۱۹۲	..... بیماری فابری	۷-۲-۴
۱۹۳	..... بیماری کرباہ.	۸-۲-۴
۱۹۵	..... سندرم هانتر	۹-۲-۴
۱۹۷	..... سندرم هورلر	۱۰-۲-۴
۱۹۸	..... سندرم اسلامی	۱۱-۲-۴
۱۹۹	..... درمان سرطان	۳-۴
۲۰۰	..... ال - آسپارازیناز	۱-۳-۴
۲۰۳	..... آرژنین دایمیناز	۲-۳-۴
۲۰۵	..... پیش دارو درمانی آنزیم متصل به آنتی بادی (ADEPT)	۳-۳-۴
۲۰۶	..... فیروز کیستیک (CF)	۴-۴
۲۰۶	..... بیماری های قلبی عروقی	۵-۴
۲۰۷	..... فعال کننده های پلاسمینوژن	۱-۵-۴
۲۰۹	..... آنزیم های شبه پلاسمین	۲-۵-۴
۲۱۱	..... آنزیم های تخریب کننده آمیلوئید بتا در بیماری آلزایمر	۴-۴
۲۱۲	..... حذف نیکوتین	۷-۴
۲۱۴	..... نتیجه گیری و چشم انداز آینده	۸-۴
۲۱۵	..... منابع	

فصل پنجم: کاربرد فلورسنس در مطالعه آنزیم های درمانی

۲۲۴	..... خلاصه	
۲۲۷	..... ۱-۵ مقدمه ای بر خلاصه ای از آنزیم های درمانی.	
۲۲۸	..... ۲-۵ تاریخ چه ای خلاصه درباره طیف سنجی فلورسنس.	
۲۲۹	..... ۳-۵ کاربرد طیف سنجی فلورسنت در مطالعه آنزیم های درمانی.	
۲۳۰	..... ۱-۳-۵ ردیابی فلورسنس	
۲۳۵	..... ۲-۳-۵ FRET	
۲۳۷	..... ۳-۳-۵ خاموشی فلورسنس	
۲۳۹	..... ۴-۳-۵ قطبش فلورسنس	

۴-۵ نتیجه‌گیری	۲۴۱
منابع	۲۴۲

فصل ششم: ویژگی‌های فیزیکوشیمیایی کلیدی مؤثر بر خصوصیات ADME پروتئین‌های درمانی

خلاصه	۲۴۶
۱-۶ مقدمه	۲۴۹
۲-۶ تأثیر خصوصیات فیزیکوشیمیایی بر جذب	۲۵۰
۱-۲-۶ وزن مولکولی و اندازه	۲۵۰
۲-۲-۶ بار مولکولی	۲۵۳
۳-۲-۶ فراهمی زیستی	۲۵۳
۴-۳-۶ تأثیر خصوصیات فیزیکوشیمیایی بر توزیع	۲۵۴
۱-۳-۶ وزن مولکولی و اندازه	۲۵۴
۲-۳-۶ بار مولکولی	۲۵۵
۳-۳-۶ ساختار اولیه و مرتبه بالاتر	۲۵۵
۴-۳-۶ سایر فاکتورها	۲۵۶
۵-۴-۶ تأثیر فاکتورهای فیزیکوشیمیایی بر حذف	۲۵۷
۱-۴-۶ وزن و اندازه مولکولی	۲۵۷
۲-۴-۶ بار	۲۵۸
۳-۴-۶ حذف مواد دارویی مبتنی بر آنتی‌بادی	۲۵۹
۴-۴-۶ ساختار اولیه	۲۶۰
۵-۴-۶ تأثیر pI بر حذف وابسته و غیر وابسته به FcRn	۲۶۲
۶-۴-۶ موقعیت‌یابی دارو با واسطه هدف (TMDD)	۲۶۳
۷-۴-۶ گلیکوزیلاسیون	۲۶۳
۸-۴-۶ ایمونوژنیسیته و آنتی‌بادی‌های ضد دارو (ADA)	۲۶۴
۹-۴-۶ شناسایی خصوصیات فیزیکوشیمیایی مؤثر بر ADME پروتئین‌های درمانی	۲۶۵
۱۰-۶-۶ ساختار	۲۶۵
۱۱-۶-۶ اندازه و خودتجمعی	۲۶۶
۱۲-۶-۶ بار مولکولی	۲۶۷
۱۳-۶-۶ برهمنکش پروتئین-پروتئین	۲۶۷
۱۴-۶-۶ نتیجه‌گیری	۲۶۷
منابع	۲۶۹

فصل هفتم: پایداری آنژیم‌های درمانی: چالش‌ها و پیشرفت‌های اخیر

خلاصه.....	۲۷۸
۱-۱ مقدمه.....	۲۸۲
۱-۱-۱ سرطان.....	۲۸۲
۱-۱-۲ نارسایی‌های متابولیک موروثی	۲۸۴
۱-۱-۳ آنژیم‌های فیرینولیتیک و آنتی کوآگولانت.....	۲۸۶
۱-۱-۴ بیماری‌های عفونی.....	۲۸۷
۱-۱-۵ دبریدمان سوختگی.....	۲۸۸
۱-۱-۶ یاوران گواراشی.....	۲۸۹
۱-۱-۷ چرا آنژیم‌های مصرف شده در بدن ناپایدار هستند؟.....	۲۸۹
۲-۱-۱ مصرف خوارکی.....	۲۹۱
۲-۱-۲ ایمونوژنیسیته داروهای آنژیمی	۲۹۲
۲-۱-۳ دما و غلظت نمک.....	۲۹۳
۲-۱-۴ تجزیه پروتئین	۲۹۴
۲-۱-۵ متابولیسم و حذف	۲۹۵
۳-۱-۱ اساس شیمیابی پایداری	۲۹۵
۳-۱-۲ افزایش پایداری آنژیم.....	۲۹۶
۳-۱-۳ اصلاح عملکردی	۲۹۶
۳-۱-۴ فرمولاسیون	۲۹۹
۴-۱-۱ خصوصیات تحلیلی آنژیم‌های درمانی.....	۳۰۱
۴-۱-۲ ابزارهای شناسایی تحلیلی	۳۰۳
۴-۱-۳ ابزار شناسایی عملکردی	۳۰۶
۴-۱-۴ چشم‌اندازهای آینده	۳۰۸
۴-۱-۵ نتیجه‌گیری	۳۰۸
۴-۱-۶ منابع.....	۳۰۹

فصل هشتم: رویکردهای مهندسی در آنژیم‌های درمانی خوارکی به منظور افزایش پایداری و فعالیت آن‌ها

خلاصه.....	۳۲۰
۱-۱ مقدمه.....	۳۲۵
۱-۱-۱ آنژیم‌های خوارکی یک دسته خاص از پروتئین‌های درمانی هستند	۳۲۶
۱-۱-۲ تجویز خوارکی و فیزیولوژی دستگاه گوارش	۳۲۶

۲-۲-۸	چالش‌های تجویز خوراکی آنزیم‌های درمانی.....	۳۳۰
۳-۸	استراتژی‌های مهندسی آنزیم‌های خوراکی که مستقیماً در دستگاه گوارش مؤثر هستند.....	۳۳۲
۱-۳-۸	۱۰ پگیلاسیون آنزیم‌ها.....	۳۳۵
۲-۳-۸	۳۴۰ مقایسه PEG با سایر پلیمرها.....	۳۴۰
۳-۳-۸	۳۴۲ پلیمرهای متاکریلات.....	۳۴۲
۴-۸	۴-۸ استراتژی‌های فرمولاسیون برای آنزیم‌های خوراکی که مستقیماً در دستگاه گوارش مؤثر هستند.....	۳۴۹
۱-۴-۸	۳۴۹ ۱-۴-۸ میکروذرات، ماکروپورها و نانو هسته‌ها.....	۳۴۹
۲-۴-۸	۳۵۲ ۲-۴-۸ رویکردهای هیدروژل.....	۳۵۲
۳-۴-۸	۳۵۴ ۳-۴-۸ سایر رویکردها.....	۳۵۴
۵-۸	۵-۸ ارتباط بالینی و دارویی اصلاحات آنزیم.....	۳۵۵
	منابع.....	۳۵۹

فصل نهم: آنزیم‌ها در درمان متابولیکی ضد سرطان

خلاصه.....	۲۷۸
۱-۹ مقدمه.....	۳۷۱
۱-۱-۹ سرطان و درمان سرطان.....	۳۷۱
۲-۱-۹ متابولیسم سرطان و واستگی‌ها.....	۳۷۲
۲-۹ فعالیت‌های آنزیمی.....	۳۷۶
۱-۲-۹ ۱-ال - آسپارازیناز.....	۳۷۶
۲-۲-۹ آنزیم‌های تجزیه کننده آرژینین.....	۳۸۱
۳-۲-۹ ۳-ال - متیونیناز.....	۳۸۶
۴-۲-۹ ۴-ال - گلوتامیناز.....	۳۹۰
۵-۲-۹ ۵-ال - گلیسین اکسیداز.....	۳۹۳
۶-۲-۹ ۶-ال - سرین دامیناز.....	۳۹۶
۷-۲-۹ ۷-ال - پرولین دامیناز.....	۳۹۸
۸-۲-۹ ۸-ال - تیروزین آمینوتранسفراز.....	۴۰۰
۳-۹ مسائل باز.....	۴۰۲
۴-۹ ۴-ال - چشم اندازها.....	۴۰۳
۵-۹ ۵-ال - نتیجه گیری.....	۴۰۳
منابع.....	۴۰۵

فهرست اشکال

شکل ۱-۱: مروری بر یک طرح تولید تعمیم یافته برای آنژیمهای درمانی ۲۹
شکل ۱-۲: تولید وکتورهای لنتیوپروس و ترانسفکشن سلول ۸۱
شکل ۲-۲: کشت (آ) P3G2 و (ب) P3E8 در بیوراکتور ۱ لیتری در حالت پرفیوژن ۱۰۰
شکل ۳-۲: نمونه‌های مراحل مختلف فرایند تخلیص (آ) rh α GALP3G2 و (ب) rh α GAL-P3E8 ..... ۱۰۲
شکل ۴-۲: تجزیه و تحلیل کروماتوگرافی مایع فاز معکوس C4 با کارایی بالا (C4 RP-HPLC)، به ترتیب فابرازایم و rh α GAL-P3E8 و rh α GAL-P3G2 ..... ۱۰۳
شکل ۵-۲: آ) پروفایلهای ایزوالکتریک فوکوسینگ به ترتیب برای فابرازایم (F)، rh α GAL-P3E8 و P3G2 و rh α GAL-P3E8. خط محدوده pH مورد استفاده را نشان می‌دهد. (ب) پایداری فابرازایم، rh α GAL-P3E8 و rh α GAL-P3G2 آزمایشگاهی ۱۰۶
شکل ۶-۲: به ترتیب ترکیب مونوساکاریدی فابرازایم، rh α GAL-P3G2 و rh α GAL-P3E8 ..... ۱۰۸
شکل ۷-۲: تجزیه و تحلیل N-گلیکان‌های طبیعی نشاندار شده با 2-AB و فابرازایم، rh α GAL-P3G2 و rh α GAL-P3E8 به ترتیب توسط WAX-HPLC ۱۰۹
شکل ۸-۲: آ) میکروسکوپ فلورسانس برای مطالعه موقعیت درون سلولی rh α GAL ۱۱۱
شکل ۹-۳: فرایند تولید آنژیم درمانی ۱۲۹
شکل ۱۰-۳: جربان کار معمول در DSP پروتئین درمانی ۱۳۲
شکل ۱۱-۳: نمونه‌ای از نقشه برداری پیتید کروماتوگرام UV ۱۴۴
شکل ۱۲-۳: ساختار کریستالی ABG انسان ۱۵۶
شکل ۱۳-۳: ساختار کریستالی ال-آسپارژیناز اروینیا کریزانتمی ۱۶۰
شکل ۱۴-۳: فرایند تولید ال-آسپارژیناز اروینیا کریزانتمی (Erwinase®). ۱۶۱
شکل ۱۵-۳: تجزیه و تحلیل Erwinase®، SDS-PAGE در مراحل حد واسط و DS (مواد داروبی) (Gervais et al. 2013) ۱۶۲
شکل ۱۶-۳: ساختار آسفوتاز آلفا ۱۶۴
شکل ۱۷-۴: تصویر شماتیک جهش یافته دوتایی AvPAL C503S/C565S (PDB id 3cz0) ۱۸۲

..... شکل ۲-۴: تصویر شماتیک GALNS (PDB id 4fdi)	۱۸۳
..... شکل ۳-۴: تصویر شماتیک SGSH (PDB id 4mhx)	۱۸۴
..... شکل ۴-۴: تصویر شماتیک rhGAA در ترکیب با NAC (SC2) در سیستم نامگذاری PDB (PDB id 5nn4)	۱۸۷
..... شکل ۵-۴: ساختار کریستالی N-استیل گالاکتوزامین-۴-سولفاتاز انسانی (PDB id 1fsu)	۱۸۹
..... شکل ۶-۴: ساختار کریستالی GCase (PDB id 2j25, B-subunit)	۱۹۲
..... شکل ۷-۴: ساختار کریستالی α-Gal A در کمپلکس با DGJ (PDB id 3s5y)	۱۹۳
..... شکل ۸-۴: ساختار کریستالی GALC در کمپلکس با آزا-گالاکتوفاغومین (AGK; PDB id 4ufi)	۱۹۶
..... شکل ۹-۴: ساختار کریستالی IDS انسان (PDB id 5fql)	۱۹۶
..... شکل ۱۰-۴: ساختار کریستالی ایدورونیداز در کمپلکس با آسید ایدورونیک (IDR)	۱۹۸
..... شکل ۱۱-۴: ساختار کریستالی تترامر ال-آسپارژیناز اروینیا کریزانتمی (ErA) با وضوح Å (PDB id 1o7j)	۲۰۱
..... شکل ۱۲-۴: ساختار کریستالی کمپلکس tPA-PAI-1 (PDB id 5brr)	۲۰۸
..... شکل ۱۳-۴: ساختار کریستالی NicA2 سودوموناس پوتیدا (PDB id 3nho)	۲۱۳
..... شکل ۱-۵: GFP و انواع آن	۲۳۳
..... شکل ۲-۵: رنگ‌های فلورسانت کوچک مولکول و حداکثر طول موج تحریک و انتشار آن‌ها	۲۳۳
..... شکل ۱-۶: تحلیل آماری تأثیر وزن مولکولی بر Tmax پروتئین‌های درمانی تأییدشده توسط FDA	۲۵۱
..... شکل ۲-۶: میزان جذب انواع مختلف داروهای انسولین تأیید شده با تمایل دیمریزاسیون متفاوت	۲۵۳
..... شکل ۳-۶: ارزیابی تأثیر وزن مولکولی بر فراهمی زیستی پروتئین‌های درمانی تأیید شده توسط FDA	۲۵۴
..... شکل ۴-۶: نیمه‌عمر پروتئین‌های درمانی غیر آنتی‌بادی (نارنجی) در مقابل بخش (های) کامل یا mAb (آبی)	۲۵۶
..... شکل ۵-۶: ارتباط بین خصوصیات پروتئین و تأثیر آن‌ها بر ADME	۲۶۶
..... شکل ۱-۷: کاربردهای آنزیم‌های درمانی	۲۸۳
..... شکل ۱-۸: نمای کلی دستگاه گوارش انسان و مرتبطترین اندام‌ها جهت هضم غذا: معده، دوازده‌هه و روده	۳۲۷
..... شکل ۲-۸: تصویر شماتیک کونژوگاسیون پلیمر بر سطح آنزیم‌های تجویز شده از مسیر خوراکی	۳۳۳
..... شکل ۳-۸: تصویر شماتیک انواع پلیمرها و معماری جهت عامل دارکردن سطح آنزیم‌ها	۳۳۴
..... شکل ۴-۸: پایداری TM-AVPAL پگیله شده تحت شرایط مختلف GI شبیه‌سازی شده	۳۳۹
..... شکل ۵-۸: نمای کلی اصل مهندسی پروتئین مبتنی بر پلیمر PBPE	۳۴۳
..... شکل ۶-۸: تصویر شماتیک رفتار پلیمرها با معماری مختلف که روی سطح یک آنزیم مدل	

کوئزوگه شده‌اند.	۳۴۷
شکل ۱-۹: بروز سرطان و مرگ‌ومیر در سال ۲۰۱۲ (CRUK).	۳۷۱
شکل ۲-۹: ال-آسپارژیناز (ASNase).	۳۷۷
شکل ۳-۹: آرژینین دکربوکسیلاز (ADC).	۳۸۲
شکل ۴-۹: آرژیناز I (ARGase I).	۳۸۲
شکل ۵-۹: آرژینین دیمیناز (ADI).	۳۸۳
شکل ۶-۹: ال-متیونیناز (MGL).	۳۸۷
شکل ۷-۹: گلوتامیناز (GL).	۳۹۱
شکل ۸-۹: گلوتامیناز/آسپارژیناز (GA).	۳۹۲
شکل ۹-۹: گلیسین اکسیداز (GO).	۳۹۵
شکل ۱۰-۹: سرین دامیناز (SDH).	۳۹۷
شکل ۱۱-۹: پرولین دهیدروژناز (PRODH/POX).	۳۹۸
شکل ۱۲-۹: تیروزین ترانس آمیناز (TAT).	۴۰۱

فهرست جداول

جدول ۱-۱: مروری بر کاربردهای کنونی آنزیم‌های درمانی.....	۶
جدول ۲-۱: نمونه‌هایی از رویکردهای مهندسی مختلف برای تولید آنزیم‌های درمانی چهش‌یافته با خواص بهبودیافته	۱۴
جدول ۳-۱: نام، خواص و میزان تولیدکننده برخی از آنزیم‌های درمانی مشابه انسانی مورد تأیید FDA	۲۶
جدول ۴-۱: نمونه‌هایی از استراتژی‌های تخلیص برای جداسازی و شناسایی آنزیم‌های درمانی نوترکیب، در سیستم‌های مختلف بیان.....	۳۳
جدول ۴-۲: خلاصه خالص‌سازی r α GAL-P3G2	۱۰۲
جدول ۴-۳: خلاصه خالص‌سازی r α GAL-P3E8	۱۰۳
جدول ۵-۱: آنزیم‌های درمانی منتخب با اهمیت صنعتی.....	۱۲۷
جدول ۵-۲: انواع ماتریس‌های کروماتوگرافی جهت تولید آنزیم‌های درمانی	۱۳۶
جدول ۵-۳: انواع ناخالصی و تکنیک‌های اندازه‌گیری مرتبط	۱۴۵
جدول ۵-۴: خلاصه‌ای از کاربردهای تکنیک‌های فلورسنت در مطالعات آنزیم‌های درمانی	۲۳۰
جدول ۵-۵: برخی از آنزیم‌های درمانی مهم، عملکرد و کاربردهای آن‌ها.....	۲۹۰
جدول ۵-۶: روش‌هایی برای بهبود پایداری آنزیم‌های درمانی.....	۳۰۱
جدول ۵-۷: ترکیب مایعات گوارشی و زمان ماند در بخش‌های مختلف GI	۳۲۷
جدول ۵-۸: استراتژی‌های مهندسی موفق در آنزیم‌های خوراکی تحت ارزیابی پیش‌بالینی	۳۵۶
جدول ۵-۹: واستگی تومور به آمینو اسیدها.....	۳۷۴